

WYTYCZNE
SZEFA OBRONY CYWILNEJ KRAJU
z dnia 17 października 2008 r.

**w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek
masowego zagrożenia**

Na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.) oraz na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. nr 96, poz. 850), ustalam następujące wytyczne w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia:

1. Ewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności i transporcie mienia z rejonów, w których występują zagrożenia do miejsc bezpiecznych. Z uwagi na uwarunkowania związane z rodzajem i skalą zagrożenia wyróżnia się ewakuację I, II i III stopnia.
 - 1) **Ewakuacja I stopnia** polega na niezwłocznym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z obszarów/miejsc, w których wystąpiło nagłe, nieprzewidziane bezpośrednio zagrożenie poza strefę zagrożenia. Realizuje się ją natychmiast po zaistnieniu zagrożenia dla życia, zdrowia, i mienia. Organizuje się ją na polecenie wójta, burmistrza /prezydenta miasta/, starosty, wojewody.
Ewakuację I stopnia może także zarządzić osoba kierująca akcją ratunkową na terenie objętym tą akcją. Można ją realizować w oparciu o dokumentację przygotowaną dla ewakuacji II stopnia.
 - 2) **Ewakuacja II stopnia** polega na uprzednio przygotowanym planowym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z rejonów przyległych do zakładów, obiektów hydrotechnicznych, ze stref zalewowych oraz rejonów przyległych do innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla ludności, zwierząt lub mienia w przypadku ich uszkodzenia lub awarii. Realizuje się ją w sytuacji wystąpienia symptomów takiego zagrożenia. Organizuje się ją na polecenie wójta, burmistrza /prezydenta miasta/, starosty, wojewody.
 - 3) **Ewakuacja III stopnia** polega na uprzednio przygotowanym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia, podczas podwyższania stanu gotowości obronnej państwa. Prowadzona jest w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny. W przypadku ewakuacji III stopnia decyzję o jej przeprowadzeniu podejmują terenowe organy obrony cywilnej lub organy wojskowe (w strefie bezpośrednich działań wojennych), we współdziałaniu z właściwymi organami obrony cywilnej, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r., Nr 156 poz. 1301 z późn. zm.).
 - 4) W ramach ewakuacji I, II i III stopnia należy uwzględnić samoewakuację ludności.

Samoewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności z rejonów w których może wystąpić lub wystąpiło bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia poza strefę zagrożenia. Prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o własne możliwości (transportowe, zakwaterowania, itd.).

2. W celu realizacji zadań ewakuacji III stopnia;
 - 1) szefowie obrony cywilnej województw określają:
 - a) w uzgodnieniu z Szefem Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego rejonu, z których będzie zachodzić konieczność ewakuacji ze względu na mogące wystąpić zagrożenia militarne, drogi po których planowana jest ewakuacja ludności, a ponadto po opracowaniu planu na szczeblu wojewódzkim dokonają jego uzgodnienia z właściwym terenowo szefem WSzW;
 - b) opracują po zebraniu ww. informacji wytyczne/zarządzenia do opracowania wojewódzkich i powiatowych planów ewakuacji (przyjęcia ewakuowanej ludności), a ponadto:
 - prześlą szefom obrony cywilnej powiatów rejonu, z których planuje się prowadzić ewakuację ludności;
 - zbiorą od pozostałych szefów OC powiatów informacje na temat możliwości przyjęcia ludności w tych powiatach, które nie będą objęte powyższym planowaniem;
 - prześlą te informacje do powiatów.
 - c) po zebraniu ww. informacji w porozumieniu z ościennymi województwami określą potrzeby i możliwości ewakuacji (przyjęcia) ludności, a także uzgodnią zasady współpracy w powyższym zakresie;
 - 2) szefowie obrony cywilnej powiatów na podstawie zarządzeń wojewódzkich oraz informacji otrzymanych od szefów OC województw opracują własne zarządzenia i określą:
 - a) szefom obrony cywilnej gmin rejonu, z których planuje się prowadzić ewakuację ludności gmin oraz po uzgodnieniu z pozostałymi szefami gmin, w których proces ewakuacji nie będzie prowadzony rejonu, do których może nastąpić jej przemieszczenie;
3. Szefowie obrony cywilnej województw, powiatów i gmin określą zakres oraz sposób organizacji działania w przypadku, gdy ewakuację I stopnia ludności zarządzi organ kierujący akcją ratunkową.
4. Dla zapewnienia sprawnego i skutecznego przebiegu ewakuacji (przyjęcia) ludności i jej sprawnej koordynacji, opracowuje się plany ewakuacji (przyjęcia) ludności.
5. Plany ewakuacji (przyjęcia) ludności opracowują wójtowie, burmistrzowie, (prezydenci miast), starostowie i wojewodowie – terenowe organy obrony cywilnej.
6. Plany ewakuacji ludności II stopnia stanowią element planu reagowania kryzysowego, a plany ewakuacji III stopnia element składowy planów obrony cywilnej.
7. Plany OC stanowią aneks funkcjonalny do planów reagowania kryzysowego.
8. W procesie planowania ewakuacji należy określić:

- a) rejony objęte ewakuacją, trasy i docelowe miejsce przeznaczenia,
 - b) koncepcję ewakuacji,
 - c) skalę ewakuacji, w tym,
 - wykorzystanie indywidualnych środków transportu osób ewakuowanych,
 - wykorzystanie miejsc czasowego pobytu ludności ewakuowanej,
 - d) szczegółowe wykazy elementów organizacyjnych procesu ewakuacji i sposób realizacji zadań przez poszczególne zespoły,
 - e) siły i środki możliwe do wykorzystania w procesie ewakuacji, w tym zestawienia planowanych środków transportu, wytypowanych miejsc czasowego pobytu oraz źródła pozyskiwania materiałów i środków logistycznych oraz tryb ich pozyskiwania,
 - f) organizację łączności i kierowania ruchem,
 - d) sposób zapewnienia poszkodowanej ludności pomocy medycznej, zakwaterowania i niezbędnego zaopatrzenia,
 - e) sposób powrotu osób oraz mienia do miejsc stałego zamieszkania lub innej lokalizacji po ustaniu zagrożenia,
 - f) płaszczyzny współdziałania z odpowiednimi organami wojskowymi, Policji, Straży Granicznej oraz innymi podmiotami,
 - g) rolę i zakres udziału organizacji i stowarzyszeń pozarządowych w procesie ewakuacji,
 - h) sposób zabezpieczenia i ochrony pozostawionego mienia,
 - i) inne dane według potrzeb.
9. Dokumentację planistyczną wykonuje się w formie graficznej i opisowej.
10. Ewakuacji nie planuje się i prowadzi do:
- a) rejonów leżących w bliskiej odległości wielkich ośrodków przemysłowych, komunikacyjnych oraz ważnych obiektów wojskowych;
 - b) rejonów przewidzianych i prowadzonych działań wojennych;
 - c) rejonów przewidywanych zagrożeń (np. zatopieniami, pożarami itp.).
11. W procesie planowania i organizowania ewakuacji należy również uwzględnić:
- a) kolejność ewakuacji np. dzieci, kobiety ciężarne, osoby niepełnosprawne itp.,
 - b) możliwość ograniczenia zabieranego bagażu,
 - c) kolejność opracowania planów – plany gminne, powiatowe i wojewódzkie.
12. Określić należy zasady wyposażenia w karty ewakuacyjne ludności, która podda się ewakuacji i nie będzie ewakuować się w ramach samoewakuacji.
13. W rejonach objętych ewakuacją, na trasach ewakuacji oraz w docelowym miejscu przemieszczenia organizuje się:
- a) zespoły ewidencyjno – informacyjne (ZEI),
 - b) zespoły zbiórki osób ewakuowanych (ZZb),
 - c) zespoły załadowcze na środki transportu (ZZ),
 - d) zespoły pomocy medycznej (ZPM),
 - e) zespoły pomocy logistycznej, w tym pomocy technicznej (ZPL),
 - f) zespoły wyladowcze (ZW),
 - g) zespoły rozdzielcze (ZR).

14. Analizę oraz praktyczne sprawdzenie procedur zawartych w planach na podstawie niniejszych wytycznych dla wybranego obszaru (rejonu), przeprowadza się nie rzadziej niż raz na trzy lata.
15. Plany powinny być analizowane, sprawdzane i uaktualniane w każdym uzasadnionym przypadku, zwłaszcza jeżeli taka potrzeba wynika ze zmiany charakterystyki zagrożeń, postępu naukowo – technicznego oraz zmian zasad funkcjonowania podmiotów realizujących zadania w przedmiotowym zakresie.
16. Wprowadza się do użytku w rządowych organach administracji publicznej wszystkich szczebli odpowiedzialnych za ochronę ludności, w organach obrony cywilnej wszystkich szczebli oraz organizacjach, podmiotach, instytucjach i u osób fizycznych, których udział w planowaniu, organizacji oraz przebiegu procesu ewakuacji jest niezbędny „Instrukcję w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia”, stanowiącą załącznik do niniejszych wytycznych.
17. Wytyczne wchodzi w życie z dniem podpisania.

SZEFE
OBRONY CYWILNEJ KRAJU
nadbryg. WIESŁAW LĘSNAKIEWICZ

Załączniki:

- 1) Instrukcja w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia.